

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี ของเทศบาลตำบลทาสชัย
อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน

Factors Affecting People's Participation in the Preparation of a 5-year Local Development
Plan of Thasopchai Subdistrict Municipality, Mae Tha District, Lamphun Province

กฤษณา ชัยเดี่ยว¹, สมเกียรติ เกียรติเจริญ² และวัชรินทร์ สุทธิชัย³

Krissana Chaideaw¹, Somkiet Kietjareon² and Watcharin Sutthisai³

สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Public and Private Management, Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand

¹E-mail: Tuktik_june@hotmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0009-1053-7155>

² E-mail: somkiet6925@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0009-2447-3738>

³ E-mail: wsutthisai@hotmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6797-1202>

Received 24/09/2023

Revised 07/10/2023

Accepted 15/10/2023

Abstract

Background and Aims: Preparation of a 5-year local development plan, which is a tool for determining local operational guidelines and a framework for budgeting annual income and expenditures for that locality. Therefore, it is necessary to have people in the area participate to determine the methods of action. Local problem-solving and development approaches can respond to the needs of local people as efficiently and effectively as possible. Thus, the objectives of this research, the factors affecting public participation in the preparation of the 5-year local development plan of Thasobchai Subdistrict Municipality, Mae Tha District, Lamphun Province were 1) the level of factors affecting public participation in the preparation of the 5-year local development plan, 2) the level of public participation in the preparation of the 5-year local development plan, 3) the factors affecting public participation in the preparation of the 5-year local development plan and 4) the suggestions on increasing efficiency in promoting public participation in the preparation of a 5-year local development plan of Thasobchai Subdistrict Municipality, Mae Tha District, Lamphun Province.

Methodology: This research is based on quantitative research. According to Yamane's thought, the samples in this research were 365 people who had the right to vote in Thasopchai Subdistrict Municipality, Mae Tha District, Lamphun Province from stratified random sampling and simple random sampling. The research tool was a 5-point rating scale questionnaire with a reliability of 0.98. The collected data was analyzed using a computer program. The data analysis statistics were percentage, mean standard deviation, and multiple linear regression statistics.

Results: (1) the level of factors affecting public participation in the preparation of the 5-year local development plan in overall was at a moderate level, (2) the level of public participation in the preparation of the 5-year local development plan in overall was at a moderate level, (3) there were 8 factors affecting public participation in the preparation of the municipality's 5-year local development plan of Thasopchai Subdistrict, Mae Tha District, Lamphun Province: education level factor, occupation factor, housing area factor, the role of community leaders factor, public awareness factor, policy and government organization factor, benefit factors and communication and public relations factors; with statistical significance at the level of .05, and (4) the suggestions on the factors affecting in 5 years were: the municipality should provide training for stakeholders and people in the area convincing the importance of the 5-year local development plan and make it even more efficient and should encourage people to participate in projects or activities of the municipality such as being a representative in the committee related to the municipality's operations and attend local community meetings and share useful opinions for further local development.

Conclusion: The level of factors affecting public participation in the preparation of the 5-year local development plan of Tasobchai Subdistrict Municipality, Mae Tha District, Lamphun Province is at a moderate level and consists of 8 factors that affect public participation such as education, occupation, and the role of community leaders. public awareness of Government policies and organizations' Benefits and communication. In addition, recommendations include organizing training to increase personnel and citizens' understanding of the importance of the 5-year local development plan to increase the efficiency of the development plan and encourage citizens to play roles such as representatives on committees and attend meetings to express opinions that are useful for further local development.

Keywords: Participation; Local development Plan; Subdistrict Municipality

บทคัดย่อ

ภูมิหลังและวัตถุประสงค์: การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี ซึ่งเป็นเครื่องมือในการกำหนดแนวทางการดำเนินการของท้องถิ่น และเป็นกรอบการจัดทำงบประมาณรายรับ รายจ่ายประจำปีงบประมาณของท้องถิ่นนั้น จึงจำเป็นต้องให้มีประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วม เพื่อให้การกำหนดวิธีการดำเนินการ แนวทางการแก้ไขปัญหา และพัฒนาท้องถิ่นนั้นสามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลให้ได้มากที่สุด การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี ของเทศบาลตำบลทาสอบชัย อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี 2) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี 3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี และ 4) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเพิ่ม

ประสิทธิภาพในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี ของเทศบาลตำบลทาสชัย อำเภอมะนัง จังหวัดลำพูน

ระเบียบวิธีการวิจัย: กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลทาสชัย อำเภอมะนัง จังหวัดลำพูน จำนวน 365 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณของทาร์ยามาเน สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ และสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามปลายปิดแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ

ผลการวิจัย: (1) ระดับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี ของเทศบาลตำบลทาสชัย อำเภอมะนัง จังหวัดลำพูน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (2) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี ของเทศบาลตำบลทาสชัย อำเภอมะนัง จังหวัดลำพูน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (3) ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี ของเทศบาลตำบลทาสชัย อำเภอมะนัง จังหวัดลำพูน มี 8 ปัจจัย คือ ปัจจัยระดับการศึกษา ปัจจัยอาชีพ ปัจจัยหมู่บ้านที่อยู่อาศัย ปัจจัยด้านบทบาทของผู้นำชุมชน ปัจจัยด้านความตระหนักของประชาชน ปัจจัยด้านนโยบายและองค์การภาครัฐ ปัจจัยด้านผลประโยชน์ตอบแทน และปัจจัยด้านการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ (4) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลใน 5 ปี ดังนี้ เทศบาลควรมีจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงประชาชนในพื้นที่เพื่อให้ทราบถึงความสำคัญของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี ทำให้แผนพัฒนาท้องถิ่นมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของทางเทศบาล เช่น เป็นตัวแทนในคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และเข้าประชุมประชาคมท้องถิ่นเพื่อเสนอความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ในพัฒนาท้องถิ่นต่อไป

สรุปผล: ระดับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี ของเทศบาลตำบลทาสชัย อำเภอมะนัง จังหวัดลำพูน อยู่ในระดับปานกลาง และประกอบด้วย 8 ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน เช่น การศึกษา อาชีพ บทบาทของผู้นำชุมชน ความตระหนักของประชาชน นโยบายและองค์การภาครัฐ ผลประโยชน์ตอบแทน และการสื่อสาร นอกจากนี้ ข้อเสนอแนะรวมถึงการจัดฝึกอบรมเพื่อเพิ่มความเข้าใจของบุคลากรและประชาชนเกี่ยวกับความสำคัญของแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของแผนพัฒนา และสนับสนุนให้ประชาชนมีบทบาทเช่นตัวแทนในคณะกรรมการและการเข้าร่วมประชุมเพื่อแสดงความคิดเห็นที่มีประโยชน์ในการพัฒนาท้องถิ่นต่อไป.

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม; แผนพัฒนาท้องถิ่น; เทศบาลตำบล

บทนำ

การปกครองแบบมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน เริ่มต้นจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ที่มีเจตนารมณ์ให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองภายใต้ระบอบประชาธิปไตย ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค และระดับประเทศ ให้มีความสำคัญกับการกระจายอำนาจในด้านการปกครองไปสู่การปกครองท้องถิ่น จะเห็นจากการกำหนดนโยบายหมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา 78 กำหนดไว้ว่า รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเอง และตัดสินใจในกิจการของท้องถิ่นได้เอง

พัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นและในระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ตลอดจนของโครงสร้างพื้นฐาน สารสนเทศ ในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและมีความเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดให้มีความพร้อมให้เป็นองค์กรท้องถิ่น ขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น (ดาวนภา เกตุทอง, 2563: 45-57)

การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การกระจายโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง และการบริหารเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน โดยตรง ด้วยการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็น ให้คำแนะนำปรึกษา ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ รวมตลอดจนการ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของรัฐจากประชาชนโดยตรง (คะนิงนิจ ศรีบัวเอี่ยม และคณะ, 2545: 17) ซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนมีหลายระดับ ตั้งแต่ระดับรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมตรวจสอบ ดังนั้น ถ้าหากประชาชนมีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มกระบวนการตัดสินใจในการดำเนินการต่าง ๆ ของท้องถิ่นแล้ว จะทำให้การบริการสาธารณะต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นมากที่สุด นอกจากนี้การเปิดโอกาสให้ประชาชน มีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รับทราบขั้นตอนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะ มีผลให้การดำเนินการต่าง ๆ ของท้องถิ่นเป็นไปด้วยความโปร่งใส มีความเป็นธรรม ลดการทุจริต และความขัดแย้งในการทำงาน (สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, 2565: 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนถือเป็นหัวใจสำคัญในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบอบประชาธิปไตย เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ร่วมแสดงความคิดเห็น และร่วมตัดสินใจเกี่ยวกับการปกครองทั้งในระดับท้องถิ่น และระดับประเทศ และเพื่อใช้ในการตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐได้เป็นอย่างดี (ศักดา พลขัม, 2564: 269) การบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบัน จึงเน้นส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสำคัญ จะเห็นได้จากระเบียบ กฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการท้องถิ่นนั้น มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเพื่อ สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนมากขึ้น เช่น พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548 ประกอบกับ พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 ที่กำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนใน ท้องถิ่น โดยการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ที่ต้องกำหนดให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัด ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด แผนพัฒนาหมู่บ้านหรือแผนชุมชน อันมี ลักษณะเป็นการกำหนด รายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความ ต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้า (เทศบาลเมืองลำพูน, 2565: 1) จึงได้มีการประกาศใช้ระเบียบ กระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 และที่แก้ไข เพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2561 เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งที่ใช้ในการดำเนินการ จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้ถูกต้อง ซึ่งในระเบียบการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นนั้นได้กำหนดให้ประชาชนเข้า มามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมแสดงความคิดเห็น เสนอปัญหาและแนว ทางการแก้ไขโดยผ่านเวทีการประชาคมระดับหมู่บ้าน และระดับตำบล ผ่านคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่น คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น และติดตามและประเมินผลโครงการที่ได้ดำเนินการแล้วเสร็จ ร่วมกับคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งในคณะกรรมการทั้งสามคณะต้องมีภาค ประชาชนร่วมเป็นกรรมการอยู่ด้วย

การมุ่งเน้นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานและตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นมีเป้าหมายเพื่อให้การทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้ตรงจุดแก้ปัญหาได้รวดเร็ว มีความโปร่งใส รวมทั้งเป็นวิธีการที่ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และเสริมสร้างประชาธิปไตยท้องถิ่น (อรทัย ก๊กผล, 2552: 4) การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี ซึ่งเป็นเครื่องมือในการกำหนดแนวทางการดำเนินการของท้องถิ่น และเป็นกรอบการจัดทำงบประมาณรายรับ รายจ่ายประจำปีงบประมาณของท้องถิ่นนั้น จึงจำเป็นต้องให้มีประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วม เพื่อให้การกำหนดวิธีการดำเนินการ แนวทางการแก้ไขปัญหา และพัฒนาท้องถิ่นนั้นสามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลให้ได้มากที่สุด ดังนั้น การปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องมุ่งเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ปัญหาที่พบในพื้นที่เทศบาลตำบลทาสบชัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นนั้น คือ ประชาชนขาดความสนใจ หรือขาดการมีส่วนร่วม ทำให้ไม่สามารถสะท้อนปัญหา ความต้องการของประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ได้ อีกทั้งประชาชนในพื้นที่ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบที่เกี่ยวข้อง และกระบวนการในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ทำให้แผนงานโครงการที่ปรากฏในแผนไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ทำให้ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้ อีกทั้งการประชาสัมพันธ์ข่าวสารไปสู่ชุมชนก็ยังไม่ทั่วถึง ประชาชนไม่ได้รับทราบข้อมูลข่าวสารอย่างเต็มที่ ทำให้เกิดปัญหาในการประสานงานเพื่อให้เกิดความร่วมมือในเรื่องต่าง ๆ (เทศบาลตำบลทาสบชัย, 2565: 63) ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้ปฏิบัติงานโดยตรงในด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ได้เล็งเห็นความสำคัญในการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนท้องถิ่น 5 ปี ของเทศบาลตำบลทาสบชัย อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน เพื่อเป็นข้อมูลในเสนอแนะ หรือปรับปรุงแก้ไขในการพัฒนาและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่เขตเทศบาลตำบลทาสบชัยให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง และนำไปสู่การพัฒนาการบริหารงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี ของเทศบาลตำบลทาสบชัย อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน
2. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี ของเทศบาลตำบลทาสบชัย อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี ของเทศบาลตำบลทาสบชัย อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน
4. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเพิ่มประสิทธิภาพในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี ของเทศบาลตำบลทาสบชัย อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน

การทบทวนวรรณกรรม

การทบทวนวรรณกรรมนั้นมีจุดหมายเพื่อการรวบรวมข้อมูลของผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี ของเทศบาลตำบลทาสบชัย อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน

1. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

คำรณ ภูหอมหวาน (2555: 11) สรุปความหมายการมีส่วนร่วมว่า การที่บุคคลกระทำในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือในประเด็นที่บุคคลนั้นสนใจ การมีส่วนร่วมของประชาชนควรเริ่มตั้งแต่การมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาของประชาชน การมีส่วนร่วมในการหาวิธีแก้ไขปัญหา การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม และการมีส่วนร่วมในการติดตามผล โดยกระบวนการมีส่วนร่วมมีการกระทำผ่านตัวกลาง คือผู้นำชุมชน ซึ่งเป็นแกนนำในภาคประชาชนในการเป็นสื่อกลาง ที่จะส่งเสริมเชิญชวนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนมากขึ้น

อรทัย ก๊กผล (2552: 17) สรุปว่าความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่าหมายถึง การที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปิดให้ประชาชนเข้าไปร่วมในการกำหนดกฎเกณฑ์ นโยบาย กระบวนการบริหารและการตัดสินใจของท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ของประชาชนโดยรวมอย่างแท้จริง ซึ่งองค์ประกอบสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการที่มีความต่อเนื่อง มีการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งฝ่ายรัฐ องค์กรเอกชน และประชาชนทั่วไป โดยเน้นการสื่อสารสองทางทั้งช่องทางที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ไม่ใช้การทำครั้งเดียวจบ และควรเกิดขึ้นตลอดโครงการ

2. เป้าหมายของการมีส่วนร่วมไม่ใช่เพียงการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นตามกฎหมายหรือการทำให้ไม่มีความขัดแย้ง หากแต่กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนควรมุ่งให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางและเป็นวิธีการเพื่อทำให้การตัดสินใจของรัฐดีขึ้นและเป็นที่ยอมรับร่วมกัน

พรชัย จิตชินะกุล (2551: 22) การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในกิจกรรมการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาท้องถิ่น โดยการมีส่วนร่วมนี้ผู้เข้าร่วมได้ใช้ความพยายามและความเสียสละในการเข้าร่วมแสดงความคิดเห็น เสียสละแรงกายแรงใจ เวลา และวัตถุบางประการเพื่อให้บรรลุผลการดำเนินงานตามที่ตั้งไว้

เมตต์ เมตต์การุณจิต (2553) การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่ม บุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม ในลักษณะของการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมติดตามผล

จากความหมายข้างต้น จึงสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนหรือชุมชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการต่าง ๆ ของการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติ และการติดตามผล เพื่อให้สำเร็จบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

2. แนวคิดและหลักการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

แผนพัฒนาท้องถิ่น หมายความว่า แผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่กำหนดวิสัยทัศน์ ประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย และกลยุทธ์ โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัด ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ แผนพัฒนาตำบล แผนพัฒนาหมู่บ้านหรือแผนชุมชน อันมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงานโครงการพัฒนา ที่จัดทำ

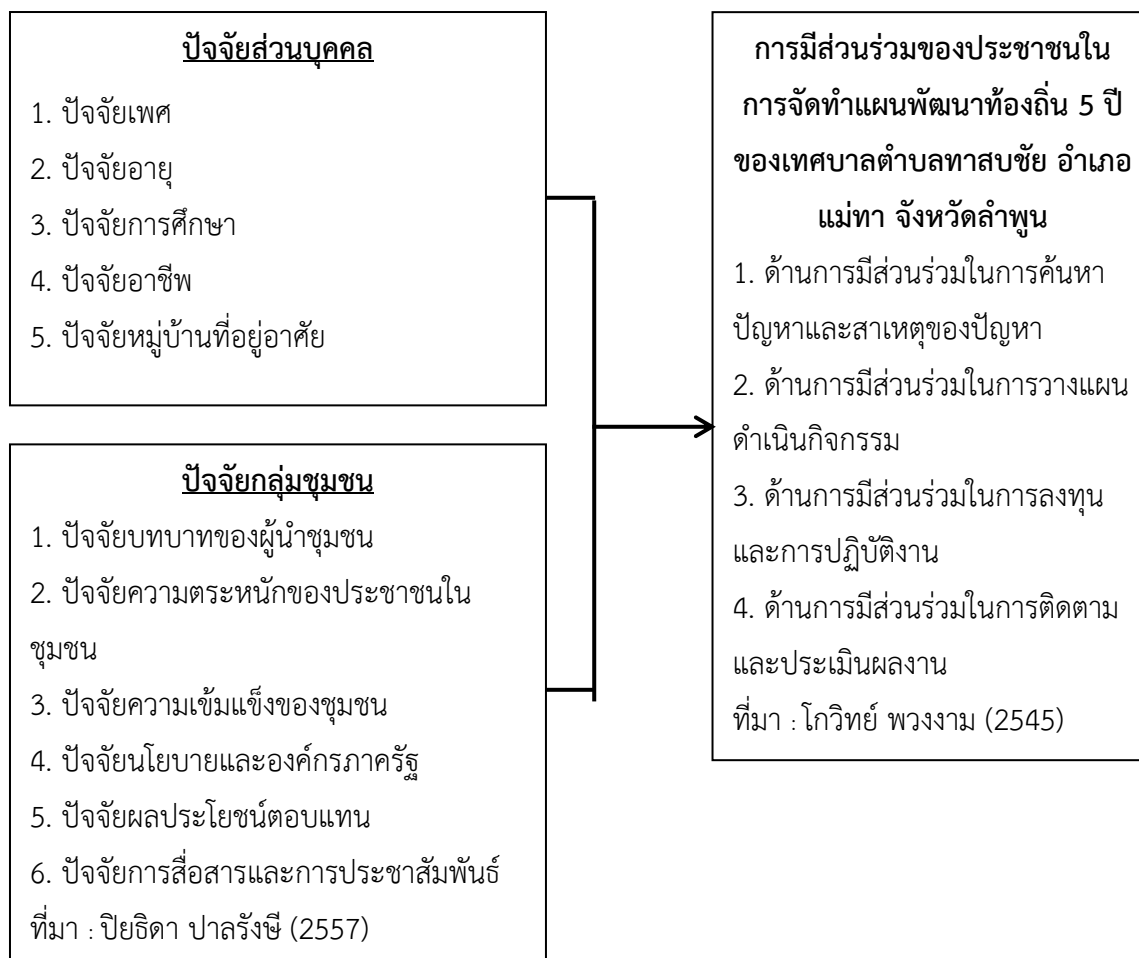
ขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องและแผนก้าวหน้า และให้หมายความรวมถึงการเพิ่มเติมหรือการเปลี่ยนแปลงแผนพัฒนาท้องถิ่น (กระทรวงมหาดไทย, 2561: 3)

3. การปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลตำบล

ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 ได้กำหนดให้เทศบาลในประเทศไทยมีทั้งหมด 3 ประเภท ได้แก่ เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลนคร โดยมีโครงสร้างที่สำคัญแบ่งเป็น 2 ฝ่าย คือ สภาเทศบาล เป็นองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ และ นายกเทศมนตรี ทำหน้าที่เป็นฝ่ายบริหารของเทศบาล ปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของเทศบาลตำบล

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี ของเทศบาลตำบลทาสบชัย อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดของ ปิยธิดา ปาลรังษี (2557) และ โกวิท พวงงาม (2546) มากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลทาสบชัย อำเภอมะนัง จังหวัดลำพูน จำนวน 11 หมู่บ้าน มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 4,090 คน (สำนักงานทะเบียนเทศบาลตำบลทาสบชัย, 2563)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลทาสบชัย อำเภอมะนัง จังหวัดลำพูน จำนวน 365 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามาเน่ (Yamane 1973: 727) ผู้วิจัยดำเนินการหาสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้านแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยแยกตามสัดส่วนของจำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละหมู่บ้านทั้ง 11 หมู่บ้าน แต่เนื่องจากแต่ละหมู่บ้านมีจำนวนประชากรไม่เท่ากัน เพื่อให้การกระจายตัวของกลุ่มตัวอย่างครอบคลุมทุกหมู่บ้าน จากนั้นจึงใช้วิธีการสุ่มแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลาก โดยเขียนชื่อประชาชนในเขตเทศบาลตำบลทาสบชัย อำเภอมะนัง จังหวัดลำพูน ลงในแผ่นกระดาษ ใช้ 1 แผ่น ต่อ 1 คน ใส่ลงในกล่องที่ละหมู่บ้านแล้วจับสลากขึ้นมาทีละสลาก บันทึกไว้ และใส่สลากลงในกล่องอีกครั้งเพื่อให้ประชากรกลุ่มตัวอย่างมีสิทธิเลือกเท่าเทียมกัน แล้วจับสลากหากลุ่มตัวอย่างอีกจนได้กลุ่มตัวอย่างครบตามสัดส่วนของแต่ละหมู่บ้าน

3. เครื่องมือการวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการวิจัย แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และหมู่บ้านที่อยู่อาศัย ซึ่งลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับระดับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี ของเทศบาลตำบลทาสบชัย อำเภอมะนัง จังหวัดลำพูน คือ ปัจจัยส่วนบุคคล 5 ด้าน และปัจจัยกลุ่มชุมชน 6 ด้าน ซึ่งลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบโดยใช้แบบเลือกตอบมาตราส่วนประมาณค่า (Likert Scale) 5 ระดับ ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี ของเทศบาลตำบลทาสบชัย อำเภอมะนัง จังหวัดลำพูน 4 ด้าน ซึ่งลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบโดยใช้แบบเลือกตอบมาตราส่วนประมาณค่า (Likert Scale) 5 ระดับ โดยผู้วิจัยได้การหาประสิทธิภาพของเครื่องมือวิจัย ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กำหนดขอบเขตของคำถามให้ครอบคลุมกรอบแนวคิด วัตถุประสงค์และเนื้อหา ของวิจัย สร้างแบบสอบถามฉบับร่าง และนำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณา ตรวจสอบหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา การวัดผลประเมิณผล และภาษา โดยหาความเที่ยงตรงของเครื่องมือ โดยวิธีพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item - Objective Congruence หรือ IOC) และดำเนินการหาคุณภาพเครื่องมือ ด้วยการทดลองใช้ (Try Out) จำนวน 40 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง และหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ (Reliability) โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีการของ Cronbach's Alpha Coefficient ซึ่งจากการทดลองใช้แบบสอบถามกับกลุ่มทดลองดังกล่าว พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์ Alpha ของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.98

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้มีหนังสือขอความอนุเคราะห์เข้าเก็บรวบรวมข้อมูล ถึงนายกเทศมนตรีตำบลทาสบชัย อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1) วิเคราะห์หาระดับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี ของเทศบาลตำบลทาสบชัย อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยมีเกณฑ์การแบ่งช่วงคะแนนในแต่ละระดับชั้น ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560: 121)

ระดับคะแนน 4.21 - 5.00 หมายถึง มีระดับความคิดเห็น/การมีส่วนร่วมมากที่สุด

ระดับคะแนน 3.41 - 4.20 หมายถึง มีระดับความคิดเห็น/การมีส่วนร่วมมาก

ระดับคะแนน 2.61 - 3.40 หมายถึง มีระดับความคิดเห็น/การมีส่วนร่วมปานกลาง

ระดับคะแนน 1.81 - 2.60 หมายถึง มีระดับความคิดเห็น/การมีส่วนร่วมน้อย

ระดับคะแนน 1.00 - 1.80 หมายถึง มีระดับความคิดเห็น/การมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

2) วิเคราะห์หาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี ของเทศบาลตำบลทาสบชัย อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยมีเกณฑ์การแบ่งช่วงคะแนนในแต่ละระดับชั้น ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560: 121)

ระดับคะแนน 4.21 - 5.00 หมายถึง มีระดับความคิดเห็น/การมีส่วนร่วมมากที่สุด

ระดับคะแนน 3.41 - 4.20 หมายถึง มีระดับความคิดเห็น/การมีส่วนร่วมมาก

ระดับคะแนน 2.61 - 3.40 หมายถึง มีระดับความคิดเห็น/การมีส่วนร่วมปานกลาง

ระดับคะแนน 1.81 - 2.60 หมายถึง มีระดับความคิดเห็น/การมีส่วนร่วมน้อย

ระดับคะแนน 1.00 - 1.80 หมายถึง มีระดับความคิดเห็น/การมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

3) วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี ของเทศบาลตำบลทาสบชัย อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics Analysis) หาค่าการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) โดยวิธี Enter มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี ของเทศบาลตำบลทาสบชัย อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน

ตารางที่ 1 ระดับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี ของเทศบาลตำบลทาสชัย อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

ระดับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี ของเทศบาลตำบลทาสชัย อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน			
	$\bar{X}$	SD	การแปลผล
1. ปัจจัยเพศ	3.14	0.32	ปานกลาง
2. ปัจจัยอายุ	3.18	0.39	ปานกลาง
3. ปัจจัยระดับการศึกษา	3.31	0.17	ปานกลาง
4. ปัจจัยอาชีพ	3.50	0.11	มาก
5. ปัจจัยหมู่บ้านที่อยู่อาศัย	3.36	0.22	ปานกลาง
6. ปัจจัยบทบาทของผู้นำชุมชน	3.45	0.04	มาก
7. ปัจจัยความตระหนักของประชาชนในชุมชน	3.50	0.05	มาก
8. ปัจจัยความเข้มแข็งของชุมชน	3.29	0.03	ปานกลาง
9. ปัจจัยนโยบายและองค์การภาครัฐ	3.18	0.19	ปานกลาง
10. ปัจจัยผลประโยชน์ตอบแทน	3.21	0.39	ปานกลาง
11. ปัจจัยการสื่อสารและประชาสัมพันธ์	3.14	0.20	ปานกลาง
โดยรวม	3.29	0.14	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าระดับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี ของเทศบาลตำบลทาสชัย อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.29$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก 3 ข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ปัจจัยอาชีพ ($\bar{X} = 3.50$) และ ปัจจัยความตระหนักของประชาชนในชุมชน ($\bar{X} = 3.50$) รองลงมาคือ ปัจจัยบทบาทของผู้นำชุมชน ($\bar{X} = 3.45$) และอยู่ในระดับปานกลาง 8 ข้อ คือปัจจัยหมู่บ้านที่อยู่อาศัย ($\bar{X} = 3.36$) ปัจจัยระดับการศึกษา ($\bar{X} = 3.31$) ปัจจัยความเข้มแข็งของชุมชน ($\bar{X} = 3.29$) ปัจจัยผลประโยชน์ตอบแทน ($\bar{X} = 3.21$) ปัจจัยอายุ ($\bar{X} = 3.18$) ปัจจัยนโยบายและองค์การภาครัฐ ($\bar{X} = 3.18$) ปัจจัยเพศ ($\bar{X} = 3.14$) และปัจจัยการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ ($\bar{X} = 3.14$)

2. ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี ของเทศบาลตำบลทาสชัย อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน

ตารางที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปีของเทศบาลตำบลทาสบชัย อำเภอมะนัง จังหวัดลำพูน โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี			
เทศบาลตำบลทาสบชัย อำเภอมะนัง จังหวัดลำพูน โดยรวม	$\bar{X}$	SD	การแปลผล
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา	2.99	0.07	ปานกลาง
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม	2.93	0.23	ปานกลาง
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการลงทุนและการปฏิบัติงาน	3.12	0.55	ปานกลาง
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน	2.44	0.25	น้อย
โดยรวม	2.87	0.29	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 พบว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปีเทศบาลตำบลทาสบชัย อำเภอมะนัง จังหวัดลำพูน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.87$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการลงทุนและการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.12$) ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา ($\bar{X} = 2.99$) ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม ($\bar{X} = 2.93$) และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน ($\bar{X} = 2.44$)

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี ของเทศบาลตำบลทาสบชัย อำเภอมะนัง จังหวัดลำพูน

ตารางที่ 3 ค่าอำนาจพยากรณ์ของปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี ของเทศบาลตำบลทาสบชัย อำเภอมะนัง จังหวัดลำพูน (Enter)

ตัวแปรอิสระ	Regression Coefficient (Enter)			
	B	Beta	t	Sig
ปัจจัยเพศ (X_1)	0.045	0.049	0.955	0.340
ปัจจัยอายุ (X_2)	-0.010	-0.013	-0.242	0.809
ปัจจัยระดับการศึกษา (X_3)	0.147	0.173	3.250	0.001*
ปัจจัยอาชีพ (X_4)	-0.136	-0.174	-3.136	0.002*
ปัจจัยหมู่บ้านที่อยู่อาศัย (X_5)	-0.226	-0.282	-4.987	0.000*
ปัจจัยด้านบทบาทของผู้นำชุมชน (X_6)	0.159	0.175	3.294	0.001*
ปัจจัยด้านความตระหนักของประชาชน (X_7)	0.163	0.197	3.577	0.000*

ตัวแปรอิสระ	Regression Coefficient (Enter)			
	B	Beta	t	Sig
ปัจจัยด้านความเข้มแข็งของชุมชน (X_8)	-0.032	-0.038	-0.772	0.440
ปัจจัยด้านนโยบายและองค์กรภาครัฐ (X_9)	0.104	0.117	2.189	0.029*
ปัจจัยด้านผลประโยชน์ตอบแทน (X_{10})	0.089	0.112	2.163	0.031*
ปัจจัยด้านการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ (X_{11})	0.137	0.187	3.804	0.000*
Multiple R	0.466			
R ²	0.217			
R ² Change	0.192			
F	8.885			

หมายเหตุ. (n = 365) * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 จะเห็นได้ว่า ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรอิสระทั้ง 11 ปัจจัย มีปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี ของเทศบาลตำบลทาสบชัย อำเภอมะนัง จังหวัดลำพูน 8 ปัจจัย คือ ปัจจัยระดับการศึกษา ($\beta=0.147$) ปัจจัยอาชีพ ($\beta=-0.136$) ปัจจัยหมู่บ้านที่อยู่อาศัย ($\beta=-0.226$) ปัจจัยด้านบทบาทของผู้นำชุมชน ($\beta=0.159$) ปัจจัยด้านความตระหนักของประชาชน ($\beta=0.163$) ปัจจัยด้านนโยบายและองค์กรภาครัฐ ($\beta=0.104$) ปัจจัยด้านผลประโยชน์ตอบแทน ($\beta=0.089$) และปัจจัยด้านการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ ($\beta=0.137$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี ของเทศบาลตำบลทาสบชัย อำเภอมะนัง จังหวัดลำพูน ได้แก่ ปัจจัยเพศ ปัจจัยอายุ และปัจจัยด้านความเข้มแข็งของชุมชน

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี ของเทศบาลตำบลทาสบชัย อำเภอมะนัง จังหวัดลำพูน ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. ระดับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี ของเทศบาลตำบลทาสบชัย อำเภอมะนัง จังหวัดลำพูน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ปัจจัยอาชีพ รองลงมาคือ ปัจจัยความตระหนักของประชาชนในชุมชน และปัจจัยบทบาทของผู้นำชุมชน ในระดับปานกลาง 8 ข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ปัจจัยหมู่บ้านที่อยู่อาศัย รองลงมาคือ ปัจจัยระดับการศึกษา ปัจจัยความเข้มแข็งของชุมชน ปัจจัยผลประโยชน์ตอบแทน ปัจจัยอายุ ปัจจัยนโยบายและองค์กรภาครัฐ ปัจจัยเพศ และ ปัจจัยการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ โดยปัจจัยที่อยู่ในระดับมากทั้ง 3 ปัจจัย ผู้วิจัยได้อภิปราย

ดังนี้ ปัจจัยอาชีพ เนื่องจากอาชีพของประชาชนในพื้นที่เทศบาลตำบลทาสชัยนั้น มีความแตกต่างหลากหลาย ประชาชนที่มีอาชีพรับจ้าง เป็นพนักงานบริษัทเอกชน หรือทำงานประจำอื่น ๆ อาจส่งผลให้ไม่สามารถเข้าร่วม ในกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ของเทศบาลได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากบางกิจกรรมนั้นต้องดำเนินการในเวลา ราชการทำให้ประชาชนบางส่วนไม่สามารถเข้าร่วมได้ ปัจจัยความตระหนักของชุมชน จะเห็นได้ว่าการที่ ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี ว่ามีความสำคัญอย่างไร ย่อมจะส่งผล ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มากขึ้น เมื่อประชาชนมองเห็นถึงประโยชน์ในการมีส่วนร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ ของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี ก็จะทำให้อยากเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นตามไปด้วย และปัจจัย บทบาทของผู้นำชุมชน จะเห็นได้ว่าผู้นำชุมชนนั้นถือเป็นตัวหลักในการประสานความร่วมมือระหว่างเทศบาล และประชาชนภายในชุมชน หากผู้นำชุมชนเห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา ท้องถิ่น 5 ปี และมีความเข้าใจในกระบวนการจัดทำแผน ก็จะสามารถโน้มน้าวให้ประชาชนในพื้นที่เห็นถึง ความสำคัญ และนำไปสู่การเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี ต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ ปิยธิดา ปาลรังษี (2557) ได้ศึกษา เรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยว โดยชุมชน อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช และเพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านความ เข้มแข็งของชุมชน ปัจจัยด้านนโยบายและองค์การภาครัฐ และปัจจัยด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์เป็น ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ไม่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัฐ กันภัย (2558) ที่ศึกษาศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านการท่องเที่ยวของเทศบาลเมืองชะอำ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่ม ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชะอำ จำนวน 395 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน การทดสอบที และการทดสอบเอฟ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยภายใน ซึ่งได้แก่ ทัศนคติต่อการท่องเที่ยว ความตระหนักถึงประโยชน์ต่อส่วนรวม และความตระหนักถึงปัญหาความเสื่อมโทรม ของแหล่งท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในแผนพัฒนาท้องถิ่นด้านการท่องเที่ยว ของเทศบาลเมืองชะอำ ระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และปัจจัยภายนอก ได้แก่ การได้ รับรู้ข่าวสารและการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยว แรงจูงใจทางเศรษฐกิจ และการสนับสนุนจากภาครัฐ มี ความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในแผนพัฒนาท้องถิ่นด้านการท่องเที่ยวของเทศบาลเมืองชะอำ ระดับสูงมาก

2. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี ของเทศบาลตำบลทาสชัย อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับปาน กลาง จำนวน 3 ด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการลงทุนและ

ปฏิบัติงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา และด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม และอยู่ในระดับน้อย จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน โดยผู้วิจัยได้อภิปรายเป็นรายด้าน ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน พบว่าระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง เป็นการมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ ของเทศบาล การชักชวนผู้อื่นในมีส่วนร่วมด้วย หรือการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และแรงงานในการเข้าไปช่วยเหลือในกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ ของเทศบาล ให้สำเร็จลุล่วง อีกทั้งยังรวมถึงการที่ประชาชนได้รับความสะดวกสบายจากการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคในพื้นที่ เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา เป็นต้น ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา พบว่าระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง คือการที่ประชาชนในพื้นที่มีส่วนในการสังเกตปัญหาที่เกิดขึ้นภายในชุมชนและแจ้งปัญหาที่เกิดขึ้นไปยังผู้นำชุมชนหรือทางเทศบาล เพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหา และการเข้าไปมีส่วนร่วมในการประชุมประชาคมต่าง ๆ เพื่อปรึกษาหารือและเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนเพื่อนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นต่อไป ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม พบว่าระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง คือการที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาชุมชน ร่วมแสดงความคิดเห็นในการวางแผนงาน โครงการต่าง ๆ และคัดเลือกโครงการที่มีความสำคัญตามลำดับเพื่อนำไปบรรจุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปีของเทศบาล และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน ซึ่งเป็นด้านเดียวที่ระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย เนื่องจากประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการติดตามและประเมินผลงานหรือโครงการของเทศบาล และทางเทศบาลยังไม่ได้มีการส่งเสริม หรือจัดการฝึกอบรมให้แก่ประชาชนในพื้นที่ได้มีความรู้และรับทราบถึงเหตุผลความจำเป็นในการเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงานอย่างเพียงพอ โดยผลการวิจัยโดยรวมสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริมาศ จำเริญสัทย์ (2559) ซึ่งศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองทอง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองทอง จำนวน 371 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามปลายปิดและปลายเปิด ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองทอง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้านเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหา และแนวทางการแก้ไขปัญหา ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานกิจกรรมการพัฒนา ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกแนวทางและการวางแผนพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหา และด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในกิจกรรมการพัฒนาตามแผนตามลำดับ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะมาศ สีนุพาชี (2562) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าไร่ อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนตำบลท่าไร่ จำนวน 6,439 คน กลุ่มตัวอย่าง

361 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามปลายปิดและปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยจากการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบล ท่าไร่ อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในปฏิบัติการ ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

3. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี ของเทศบาลตำบลทาสบชัย อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน ทั้งหมด 11 ปัจจัย พบว่ามีปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี ของเทศบาลตำบลทาสบชัย อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน จำนวน 8 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านความตระหนักของประชาชน ปัจจัยด้านการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ ปัจจัยหมู่บ้านที่อยู่อาศัย ปัจจัยด้านบทบาทของผู้นำชุมชน ปัจจัยระดับการศึกษา ปัจจัยอาชีพ ปัจจัยด้านนโยบายและองค์กรภาครัฐ และปัจจัยด้านผลประโยชน์ตอบแทน ซึ่งเป็นปัจจัยส่วนบุคคล 3 ปัจจัย ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ ผู้วิจัยขออภิปราย ดังนี้ ปัจจัยอาชีพส่งผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือโครงการของทางเทศบาล เนื่องจากกิจกรรมและโครงการส่วนมากมักจะจัดในวันทำงาน ทำให้ประชาชนที่มีงานประจำ ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ ปัจจัยหมู่บ้านที่อยู่อาศัย ส่งผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมและโครงการของเทศบาล เนื่องจากพื้นที่การปกครองของเทศบาลตำบลทาสบชัย มีทั้งหมด 176 ตารางกิโลเมตร ซึ่งเป็นพื้นที่ที่กว้างมาก ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ห่างไกลจึงมีความลำบากและมีอุปสรรคในการเดินทางเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมของทางเทศบาลได้ และปัจจัยการศึกษา ประชาชนที่มีการศึกษาสูงหรือมีความรู้ความสามารถจะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมากกว่า เนื่องจากมีความรู้ความเข้าใจถึงความสำคัญและความจำเป็นในการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่ ในส่วนของปัจจัยกลุ่มชุมชน 5 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านความตระหนักของประชาชน ปัจจัยด้านการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ ปัจจัยด้านบทบาทของผู้นำชุมชน ปัจจัยด้านนโยบายและองค์กรภาครัฐ และปัจจัยด้านผลประโยชน์ตอบแทน จะเห็นได้ว่าปัจจัยกลุ่มชุมชนนั้นส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นอย่างมาก เนื่องจากที่ประชาชนในพื้นที่จะเห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นนั้น ต้องอาศัยการส่งเสริมจากในชุมชนเป็นหลัก ความตระหนักของประชาชนในชุมชนที่เห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วม และร่วมกันประชาสัมพันธ์หรือชักชวนให้คนในชุมชนคนอื่น ๆ เข้ามามีส่วนร่วมกับกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ของเทศบาลมากยิ่งขึ้น ความรู้ความเข้าใจของผู้นำชุมชนที่จะสามารถโน้มน้าวหรือชักจูงให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นและกิจกรรมต่าง ๆ ของทางเทศบาล นโยบายและองค์กรภาครัฐ ที่ควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น การบริการสาธารณะและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ ก็

ส่งผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนมากขึ้น เพราะหากประชาชนเห็นว่าได้รับผลประโยชน์จากการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนก็ย่อมทำให้ต้องการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี ของเทศบาลตำบลทาสชัย อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 เทศบาลควรเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี ตั้งแต่การค้นหาสาเหตุของปัญหา การวางแผนดำเนินกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหา การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน และการติดตามและประเมินผลโครงการของเทศบาลมากขึ้น เพื่อให้การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากเป็นแผนฯ ที่มาจากความต้องการที่แท้จริงของประชาชนในพื้นที่

1.2 เทศบาลควรจัดให้มีการฝึกอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนในพื้นที่ และมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ประชาชนเห็นถึงความสำคัญของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี และทราบถึงประโยชน์ของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การเข้ามามีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้นต่อไป

1.3 ผู้นำชุมชนควรเป็นสื่อกลางในการประสานความร่วมมือระหว่างเทศบาลกับประชาชน หากผู้นำชุมชนมีความเข้มแข็ง เข้าใจถึงความสำคัญ และประโยชน์ของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ก็ย่อมสื่อสารให้กับประชาชนในชุมชนได้อย่างมีความเข้าใจ และสามารถโน้มน้าวให้ประชาชนในชุมชนอยากเข้ามามีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้นได้

1.4 บุคลากรของเทศบาลที่เกี่ยวข้องในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี ต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแผนพัฒนาท้องถิ่นอย่างถ่องแท้ ตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของทุกภาคส่วน สามารถสื่อสาร โน้มน้าวให้ประชาชนเข้าใจ และเห็นถึงความสำคัญในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นได้

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี ของแต่ละชุมชน เพื่อให้ทราบระดับการมีส่วนร่วมของแต่ละชุมชน และปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนแต่ละชุมชนนั้นแตกต่างกันอย่างไร

2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี เพื่อรับทราบถึงปัญหา และหาแนวทางแก้ไข เพื่อทำให้การบริหารงานของเทศบาลมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงมหาดไทย. (2561). ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กระทรวง.
- โกวิท พวงงาม. (2546). การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. วิญญูชน.
- คะเนิงจิ ศรีบัวเอี่ยม และคณะ. (2545). แนวทางการเสริมสร้างประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- คำรณ ภูหอมหวาน. (2555). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเขื่อน อำเภอกอสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ดาวนภา เกตุทอง. (2563). การกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วารสาร มจร เพชบุรีปริทรรศน์, 3(2), 45-57.
- เทศบาลตำบลทาสบชัย. (2565). แผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี พ.ศ. 2566-2570. เทศบาล: เทศบาลตำบลทาสบชัย
- เทศบาลเมืองลำพูน. (2565). คู่มือการปฏิบัติงานการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น. Retrieved form: <https://lamphuncity.go.th/wp-content/uploads/2020/02/คู่มือการจัดทำแผนเทศบาลเมืองลำพูน.pdf>
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 10). สุวีริยาสาส์น.
- ปิยธิดา ปาลรังษี. (2557). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปิยะมาศ สินธุพาชี. (2562). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าไร่ อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช. วารสารมณฑลทักษิณ. 1(1), 20-38.
- พรชัย จิตชินะกุล. (2551). แนวทางการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ดที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- เมตต์ เมตต์การุณจิต (2553).การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม:ประชาชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและราชการ. กรุงเทพฯ: บุ๊ค พอยท์
- รัฐ กันภัย. (2558). การมีส่วนร่วมของประชาชนในแผนพัฒนาท้องถิ่นด้านการท่องเที่ยวของเทศบาลเมืองชะอำ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี. *Veridian E-Journal*, 8(1), 465-482.
- ศักดิ์ดา พลเข้ม. (2564). ประชาชนกับการมีส่วนร่วมต่อการเมืองการปกครองในท้องถิ่น. *วารสารวิจัยวิชาการ*. 4(2), 269-281.

- ศิริมาศ จำเริญสถิตย์. (2559). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองทอง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. (2565). การมีส่วนร่วมของประชาชนกับการกระจายอำนาจ. Retrieved from: <https://odloc.go.th/คลังความรู้/การมีส่วนร่วมของประชาชน>
- สำนักงานทะเบียนเทศบาลตำบลทาสบชัย. (2563). บัญชีผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลทาสบชัย อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน. สำนักงานทะเบียนเทศบาลตำบลทาสบชัย
- อรทัย กักพล. (2552). คู่คิด คู่มือ การมีส่วนร่วมของประชาชนสำหรับนักบริหารท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- Yamane, T. (1973). *Statistics an Introductory Analysis*. 3rd ed. New York: Harper and Row.

